

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Marija Buhin Huzanić
Zvanje	Profesor geografije i povijesti
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	Osnovna škola Markuševac
Adresa elektroničke pošte	mbuhinhuzanic@gmail.com
Naslov Metodičkih preporuka	Razvoj pisma u Mezopotamiji, Egiptu i Istočnom Sredozemlju
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	-
Razred	5.
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	POV OŠ C.5.1. Učenik obrazlaže važnost širenja izuma i tehnologije u prapovijesti i starome vijeku. Učenik će: <ul style="list-style-type: none"> - navesti najstarija pisma (koncept Rad s povjesnim izvorima) - objasniti kako pismo mijenja život ljudi u starome vijeku (koncept Kontinuiteta i promjene, Uzroci i posljedice) - usporediti pisma Starog Istoka (koncept Usporedba i sučeljavanje) - odrediti prostor i vrijeme pojave prvih pisama na Starom Istoku (koncept Vrijeme i prostor)
Tijek nastavnog sata	U uvodnom dijelu sata učitelj daje konkretnе i jasne upute za rad u skupini. Formiraju se skupine. U glavnom dijelu sata učenici su podijeljeni u 5 skupina: <ol style="list-style-type: none"> 1. Mezopotamija - klinasto pismo 2. Egipat - hijeroglifi 3. Kreta – linearno pismo 4. Fenicija – fenički alfabet 5. Grčka – grčki alfabet Svaki učenik u skupini ima svoj zadatak, ukoliko su skupine brojčano veće, učenici unutar skupine mogu raditi u paru isti zadatak. Po završetku rada u skupini slijedi samovrednovanje rada u skupini te prezentacija plakata. U završnom dijelu sata učenici metodom razgovora s učiteljem uspoređuju razvoj pisama na Starom Istoku i provode vršnjačko vrednovanje plakata.
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	Učenici su podijeljeni u 5 skupina: <ol style="list-style-type: none"> 1. Mezopotamija - klinasto pismo 2. Egipat - hijeroglifi 3. Kreta – linearno pismo 4. Fenicija – fenički alfabet

	<p>5. Grčka – grčki alfabet</p> <p>Svaka skupina će dobiti pripremljeni povjesni izvor o vrsti pisma koju istražuje. Učenici samostalno čitaju tekst i komentiraju unutar skupine. Učenici uz povjesni izvor koriste udžbenik, digitalne obrazovne sadržaje i internet.</p> <p>Svaka skupina izrađuje manji plakat o vrsti pisma koju istražuje. Učenici unutar skupine mogu raditi samostalno ili u paru isti zadatak, ovisno o veličini skupine. Svaka skupina dobiva slijepu kartu Starog Istoka i listiće s po jednim pitanjem/zadatkom za svakog pojedinog dionika skupine.</p> <p>Jedan učenik na slijepoj karti označava prostor u kojem se pismo koristilo. Drugi učenik na lenti vremena označava vrijeme pojave pisma i uspoređuje s velikim povjesnim razdobljima. Treći učenik istražuje kako je pojавa pisma utjecala na razvoj znanosti, a četvrti učenik istražuje koje su se promjene dogodile pojavom pisma u svakidašnjem životu. Svaki učenik zapisuje odgovor na dobiveni listić, potom učenici unutar skupine komentiraju i raspravljaju te izrađuju plakat.</p> <p>Svaka skupina će ispisati svoja imena na pismu kojeg istražuje. Prva skupina će dobiti glinamol i svaki učenik će izraditi manju pločicu na koju će štapićem urezati svoje ime na klinastom pismu. Uspoređene znakove s abecedom potražiti će u udžbeniku ili u digitalnim sadržajima.</p> <p>Preostale četiri skupine će dobiti tuš te štapić, ili nalivpero kojim će napisati svoje ime na papiru. Usporedbu određenog pisma i abecede potražiti će u udžbeniku ili u digitalnim sadržajima. Po završetku rada u skupini učenici će provesti samovrednovanje rada u skupini pomoći listića na kojem će kratko vrednovati svoj osobni rad u skupini.</p> <p>Svaka skupina će prezentirati svoj rad ostalim učenicima, zalijsipiti plakat zajedno s ispisanim vlastitim imenima na panou u učionici. Jedan učenik iz skupine prezentira ostalima u razredu, drugi učenik pokazuje prostor na povjesnoj karti u kojem se pismo pojavilo, treći učenik zapisuje kratke natuknice na ploču. Ostali učenici zapisuju bilješke u obliku tablice u bilježnicu ili u One Note. Nakon prezentacije svih skupina učenici metodom razgovora s učiteljem i ostalim učenicima uspoređuju pojavu i razvoj pisma te njegov utjecaj na razvoj znanosti i promjene u svakidašnjem životu. Učenici provode vršnjačko vredovanje plakata prema kriterijima za sumativno vrednovanje. Svaka skupina vrednuje rad druge skupine. Učitelj uz svoju procjenu bilježi i prijedloge procjena učenika za izrađene plakate.</p> <p>Učitelj daje konkretne upute za rad, cijelo vrijeme promatra učenike, usmjerava i pomaže ako je potrebno. Vodi anegdotske zabilješke. Sumativno vrednuje izrađene plakate prema kriterijima; svaki zadovoljeni kriterij označava kvačicom.</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	Razvoj klinastog pisma u Mezopotamiji 3500. g.pr.Kr., pisanje na glinenim pločicama, razvoj bibliotekarstva. Prijelaz iz prapovijesti u povjesno doba – zapisivanje događaja, znanja, književnosti – nije potrebno prenositi ih isključivo usmenom predajom.

	<p>Sumerani – narod koji se prvi koristio pismom. Upotreba klinastog pisma u svakidašnjem životu (trgovina, književnost, pravo...), stvaranje viškova proizvoda koji su doveli do potrebe pojave pisma. Hijeroglifi – sveti znakovi, egipatsko pismo. Papirus, svitci, biblioteka u Aleksandriji. Dešifriranje hijeroglifa F. Champollion, knjige mrtvih. Razvoj znanosti – medicine, astronomije, matematike, arhitekture... Razvoj pisma na Istočnom Sredozemlju – Kreta (linearno pismo A, linearno pismo B), fenički i grčki alfabet – pojava glasnovnog pisma. Upotreba u svakidašnjem životu (trgovina), jednostavnija upotreba glasnovnog pisma. Razvoj znanosti, umjetnosti, književnosti, filozofije. Ubrzan razvoj društva zbog širenja obrazovanja.</p>
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>Vrednovanje za učenje – učitelj promatra učenike tijekom rada u skupini, zapisuje anegdotske bilješke (papir – olovka, One Note) i daje im kvalitetnu povratnu informaciju o njihovu radu</p> <p>Vrednovanje kao učenje – vršnjačko vrednovanje i samovrednovanje rada u skupini</p> <p>Vrednovanje naučenoga – sumativno vrednovanje plakata</p>
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	<p>Istraži i objasni s kojim su se problemima ljudi susretali pri uvođenju nekog pisma u upotrebu. Objasni kako je uvođenje pisma doprinjelo razvoju školstva i znanosti?</p> <p>Zašto pojavom pisma prestaje prapovijest i započinje povjesno doba?</p> <p>Istraži i objasni kako je Champollion odgonetnuo hijeroglife.</p> <p>Istraži i navedi koja se slova grčkog alfabetu koriste u matematici.</p>
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	<p>Hrvatski jezik</p> <p>OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama.</p> <p>OŠ HJ A.5.2. Učenik sluša tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>Informatika</p> <p>A.5.1. U domeni Informacije i digitalna tehnologija učenik pronalazi i vrednuje informacije. D.5.1. U domeni e-Društvo učenik analizira etička pitanja koja proizlaze iz korištenja računalnom tehnologijom.</p> <p>Likovna kultura</p> <p>OŠ LK A.5.1. Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom.</p> <p>OŠ LIK A.5.2.</p> <p>Učenik demonstrira fine motoričke vještine uporabom i variranjem različitih likovnih materijala i postupaka u vlastitome likovnom izražavanju.</p> <p>Geografija</p> <p>GEO OŠ B.5.2. Učenik razlikuje vrste geografskih karata prema mjerilu i sadržaju, te s pomoću tumača interpretira elemente karte na različitim prostornim razinama.</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

<p>Matematika MAT OŠ D.5.2. Odobire i preračunava odgovarajuće mjerne jedinice. MAT OŠ E.5.1. Barata podacima prikazanim na različite načine. MPT Učiti kako učiti uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema. uku A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja. uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema. uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje. uku B.2.1. Uz podršku učitelja učenik određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje. uku B.2.2. Na poticaj učitelja učenik prati svoje učenje i napredovanje tijekom učenja. uku B.2.3. Uz podršku učitelja, ali i samostalno, prema potrebi učenik mijenja plan ili pristup učenju. uku B.2.4. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak. uku C.2.1. Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život. uku C.2.2. Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju. uku C.2.3. Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju. uku C.2.4. Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspolaženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspolaženja tako da ga ne ometaju u učenju. MPT Upotreba IKT-a ikt A.2.2. Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima. ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima. ikt C.2.2. Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno djelotvorno provodi jednostavno pretraživanje informacija u digitalnome okružju. ikt C.2.3. Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno uspoređuje i odabire potrebne informacije među pronađenima. ikt C.2.4. Učenik uz učiteljevu pomoć odgovorno upravlja prikupljenim informacijama. MPT Građanski odgoj i obrazovanje goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice. goo B.2.2. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici. MPT Osobni i socijalni razvoj osr A.2.1. Razvija sliku o sebi. osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem. osr A.2.3. Razvija osobne potencijale. osr A.2.4. Razvija radne navike. osr B.2.1. Opisuje i uvažava potrebe i osjećaje drugih.</p>

	<p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije. osr B.2.3. Razvija strategije rješavanja sukoba. osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu. MPT Održivi razvoj odr C.2.1. Solidaran je i empatičan u odnosu prema ljudima i drugim živim bićima. odr C.2.2. Razlikuje osobnu od opće dobrobiti. MPT Zdravlje B.2.1.A Razlikuje vrste komunikacije. MPT Poduzetništvo pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima.</p>																								
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>IKT – pretraživanje podataka na internetu (sadržaj, usporedba s abecedom) Likovna kultura – pisanje imena, izrađivanje pločica od glinamola i pisanje po istom, izrada plakata Geografija – ucrtavanje na slijepu kartu Matematika – izrada lente vremena i snalaženje u povijesnim razdobljima Hrvatski jezik – pisano izražavanje na plakatu, usmena prezentacija</p>																								
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	Učenik sudjeluje u radu u skupini, po potrebi ga učitelj usmjeruje i pomaže. Dobiva jednostavniji (pročišćeni) povijesni izvor.																								
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Učenik komparira prevodenje hijeroglifa na grčki alfabet i abecedu s prevodenjem feničkog alfabeta na abecedu te problematizira prevodenje termina i gubljenje pravog smisla riječi.																								
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	<p>Kriteriji za sumativno vrednovanje: Učitelj će kvačicom ili znakom + označiti zadovoljava li rad navedene kriterije i prema tome sumativno ocijeniti. 5/5 zadovoljenih kriterija – ocjena odličan (5) 4/5 zadovoljenih kriterija – ocjena vrlo dobar (4) 3/5 zadovoljenih kriterija – ocjena dobar (3) 2/5 zadovoljenih kriterija – ocjena dovoljan (2)</p> <table border="1"><thead><tr><th></th><th>U potpunosti zadovoljava</th><th>Djelomično zadovoljava</th><th>Ne zadovoljava</th></tr></thead><tbody><tr><td>Vrijeme</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Prostor</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Razvoj znanosti</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Promjene u svakidašnjem životu</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Urednost i izgled plakata</td><td></td><td></td><td></td></tr></tbody></table>		U potpunosti zadovoljava	Djelomično zadovoljava	Ne zadovoljava	Vrijeme				Prostor				Razvoj znanosti				Promjene u svakidašnjem životu				Urednost i izgled plakata			
	U potpunosti zadovoljava	Djelomično zadovoljava	Ne zadovoljava																						
Vrijeme																									
Prostor																									
Razvoj znanosti																									
Promjene u svakidašnjem životu																									
Urednost i izgled plakata																									
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima	-																								

projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijске i interaktivne sadržaje	https://docs.google.com/document/d/1ZDcR_Snn2O2_Qu5Qo_Jzcl-52xOA3maCz9bCNoZCiHw/edit?usp=sharing
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	https://www.starapovijest.eu/ep-o-gilgamesu/ https://www.starapovijest.eu/kamen-iz-rozete-rosette-odgonetavanje-hijeroglifa/ Velika ilustrirana povijest svijeta, sv. 1–4., Opatija 1974–79. Povijest, 1. knjiga Prapovijest i stare civilizacije, Europapress holding d.o.o., Zagreb, 2007. Uranić, Stari Egipat, Zagreb 2004. P. Lisičar, Stari Istok, Zagreb 1975.